

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

บทนี้กล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดการกระทำกับข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทักษิณ ที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในปีการศึกษา 2535 และได้ปฏิบัติงานมาแล้วอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา มีจำนวน 757 คน
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้
 - 2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยการเทียบตารางของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 608) จากจำนวนประชากร 757 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 254 คน
 - 2.2 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (proportional stratified sampling) และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยใช้ตารางเลขสุ่มตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกตามวิทยาลัย ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนอาจารย์มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่เป็นประชากรและ
กลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายวิทยาลัย

วิทยาลัยครู	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สุราษฎร์ธานี	120	40
นครศรีธรรมราช	165	55
ภูเก็ต	130	44
สงขลา	218	73
ยะลา	124	42
รวม	757	254

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2
ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดบรรยากาศองค์การ

รายละเอียดของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารในมหาวิทยาลัย
ทักษิณ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามสำเร็จรูป LBDQ (Leader Behavior
Description Questionnaires) สร้างโดยฮาลปินและไวเนอร์ (Halpin,
1966 : 88 ; citing Halpin and Winer. 1952) ซึ่ง วีระชัย
เสมากักดี ได้แปลเป็นภาษาไทยไว้เมื่อปี พ.ศ. 2533 ตามที่ อุตศ ภูมิชัย ได้
นำไปใช้ในงานวิจัยของเขา (อุตศ ภูมิชัย. 2534 : 93 - 94) แบบสอบถาม
นี้มีค่าตามจำนวน 30 ข้อ ตามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำด้านมุ่งงานของอธิการ
จำนวน 15 ข้อ คือ ข้อ 1 ถึง 15 และตามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำด้านมุ่งสัมพันธ์

ของอติการ 15 ข้อ คือ ข้อ 16 - 30 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ ตั้งแต่ 0 - 4 ความหมายของคะแนนแต่ละระดับ มีดังนี้

- 0 คะแนน หมายถึง อติการไม่ได้แสดงพฤติกรรมที่กำหนดเลย
- 1 คะแนน หมายถึง อติการแสดงพฤติกรรมที่กำหนดน้อยครั้ง
- 2 คะแนน หมายถึง อติการแสดงพฤติกรรมที่กำหนดค่อนข้างบ่อยครั้ง
- 3 คะแนน หมายถึง อติการแสดงพฤติกรรมที่กำหนดบ่อยครั้ง
- 4 คะแนน หมายถึง อติการแสดงพฤติกรรมที่กำหนดบ่อยครั้งมากหรือแสดงเป็นประจำ

ยกเว้นกรณีที่เป็นคำถามเชิงนิเสธ (negative) ซึ่งมีอยู่ 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 7, 20, 22, 23 และ 24 จะให้คะแนนกลับกันกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กล่าวคือ ถ้าตอบว่าไม่เกิดขึ้นเลย น้อยครั้ง ค่อนข้างบ่อยครั้ง บ่อยครั้งและบ่อยครั้งมาก ให้คะแนน 4, 3, 2, 1 และ 0 ตามลำดับ

แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข เล็กน้อยเพื่อความสะดวกและเหมาะสมดังนี้ คือ

1. เพิ่มข้อความที่เป็นความหมายของตัวเลขในช่อง "น้ำหนักในการแสดงพฤติกรรม" 0, 1, 2, 3 และ 4 เพื่อให้ผู้ตอบเกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น
2. เปลี่ยนคำว่า เขา ที่ขึ้นต้นในแบบสอบถามเป็น อติการ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและเหมาะสมกับผู้ตอบแบบสอบถามยิ่งขึ้น

เกณฑ์การวิเคราะห์และพิจารณาพฤติกรรมผู้นำ

เมื่อให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนดังกล่าวแล้ว มีเกณฑ์การวิเคราะห์และพิจารณาพฤติกรรมผู้นำซึ่งฮาลบิน และไวเนอร์ได้จัดระดับไว้ คือถ้าได้คะแนนรวมพฤติกรรมผู้นำทั้งด้านมุ่งงานและมุ่งสัมพันธ์ 15 - 30 จัดอยู่ในระดับต่ำ คะแนน 31 - 45 จัดอยู่ในระดับปานกลาง และคะแนน 46 - 60 จัดอยู่ในระดับสูง (วิจิตร ธีระกุล. 2518 : 21)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดบรรยากาศองค์การในมหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามสำเร็จรูป OCDQ (Organizational Climate Description Questionnaires) สร้างโดยฮาลปินและครอฟท์ (Halpin and Croft. 1966 : 152 - 154) ตามที่หาญชัย สงวนให้ (2519 : ภาคผนวก) ได้แปลเรียบเรียงและคัดแปลงไว้ แบบสอบถามนี้มีคำถามจำนวน 64 ข้อ วัดพฤติกรรมคณาจารย์ 4 มิติ และวัดพฤติกรรมผู้บริหาร 4 มิติ รวม 8 มิติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

พฤติกรรมของคณาจารย์ 4 มิติ มีคำถาม 33 ข้อ คือ

มิติที่ 1	ขาดความสามัคคี	มี 10 ข้อ คือ	ข้อ 1 - 10
มิติที่ 2	อุปสรรค	มี 6 ข้อ คือ	ข้อ 11 - 16
มิติที่ 3	ขวัญ	มี 10 ข้อ คือ	ข้อ 17 - 26
มิติที่ 4	มิตรสัมพันธ์	มี 7 ข้อ คือ	ข้อ 27 - 33

พฤติกรรมของผู้บริหาร 4 มิติ มีคำถามรวม 31 ข้อ คือ

มิติที่ 5	ห่างเหิน	มี 9 ข้อ คือ	ข้อ 34 - 42
มิติที่ 6	มุ่งผลงาน	มี 7 ข้อ คือ	ข้อ 43 - 49
มิติที่ 7	เป็นแบบอย่าง	มี 9 ข้อ คือ	ข้อ 50 - 58
มิติที่ 8	กรุณาปรานี	มี 6 ข้อ คือ	ข้อ 59 - 64

แบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงให้ง่ายต่อการตอบโดยอาศัยแนวทางการดัดแปลงรูปแบบของแบบสอบถามที่ เกษมศักดิ์ โยธการี (2532 : ภาคผนวก) ทำไว้ คือ เปลี่ยนวิธีการตอบแบบสอบถามจากการให้เขียนวงกลมล้อมรอบตัวเลข 1, 2, 3 หรือ 4 ท้ายข้อความในแต่ละข้อมาเป็นให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องน้ำหนักรในการแสดงพฤติกรรม 1, 2, 3 หรือ 4 ช่องใดช่องหนึ่ง ลักษณะของแบบสอบถามจึงเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 4 ระดับ ซึ่งความหมายของคะแนนแต่ละระดับมีดังนี้

- 1 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมีน้อยมากหรือไม่เกิดขึ้นเลย
- 2 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมีเป็นบางครั้ง
- 3 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมีค่อนข้างมาก
- 4 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมที่เกิดขึ้นมี เสมอ ๆ หรือมากที่สุด

ยกเว้นกรณีที่เป็นคำถามเชิงนิเสธ (negative) ซึ่งมีอยู่ 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 15, 16, 33, 41 และ 42 จะให้คะแนนกลับกันกับที่กล่าวข้างต้น กล่าวคือ ถ้าตอบว่าน้อยหรือไม่เกิดขึ้นเลย เป็นบางครั้ง ค่อนข้างมาก เสมอ ๆ หรือมากที่สุด จะให้คะแนน 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

แบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มข้อความการแสดงพฤติกรรมน้อยมากหรือไม่เกิดขึ้นเลย เป็นบางครั้ง ค่อนข้างมากและเสมอๆ หรือมากที่สุด ประกอบด้วยเลข 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับ ในช่อง "น้ำหนักในการแสดงพฤติกรรม" เพื่อให้ผู้ตอบเกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วนำไปให้ประธานกรรมการ และกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท หนึ่งคน ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาแก้ไขตามที่ประธานกรรมการและกรรมการที่ปรึกษาเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองสอบถามอาจารย์วิทยาลัยครูนครปฐมซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 45 คน เพื่อหาค่าระดับความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ค่าระดับความเชื่อมั่น .8092

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒภาคใต้ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยทักษิณ ในการแจกแบบสอบถามและขอเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยประสานงานกับผู้บริหาร และอาจารย์วิทยาลัยในสหวิทยาลัยทักษิณอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ภายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535

การจัดกระทำกับข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้ดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลดังนี้ คือ

1. ตรวจสอบและคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์มาใช้ในการวิจัย
2. นำแบบสอบถามมาดำเนินการให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน
3. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์โดยทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC+ เพื่อใช้หาค่าทางสถิติต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ (percentage)
2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (arithmetic mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (standard error of mean)
5. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson product moment correlation)
6. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient)
7. ค่าความถี่ของข้อมูล (frequency)
8. ค่าความแปรปรวน (variance)